

העדה

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

פטרון מערכת דעה:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו"ה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי ע"ה

גליון ק"ח - פרשת מקץ-חנוכה - שנת תשפ"ג

גליון מיוחד
לחנוכה (א)

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

מסילת המועד

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

כי אתה

תאיר נרי:

ביי די חנוכה לעכט

שיינט ארויס

די ליכטיגקייט פון

דער נשמה פון א איד

עמוד ה'

משנת החסידות

סעודת זאת חנוכה
(שנת תשס"ו לפ"ק)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

ברחמיך הרבים עמדת להם:

קיום העולם
ע"י הי"ג מידות
של רחמים
שמתגלה
ביותר ביום
'זאת חנוכה'

א. מדת הרחמים: גילוי הי"ג מידות - לשתק הקטרוגים - בימי חנוכה
נרות חנוכה הם התגלות של ה' אורי בראש השנה, והם סיום העבודה של חודש תשרי | עיקר הקטרוג של הס"מ בראש השנה הוא על התחדשות יצירת האדם | המתקת הדין - ע"י י"ג מידות של רחמים, ובחנוכה מתגלים הי"ג מידות ובפרט ביום זאת חנוכה | האדם נברא ע"י כח המזל - כח נבואה, המתגלה בנרות חנוכה

ב. מזל לישראל: בזאת חנוכה מאיר המזל של ישראל שהוא כח הביטול
'אין מזל לישראל' פירושו שהביטול כ'אין' להשי"ת זהו מזלם של ישראל | המזל נתן חוק ותוקף אל האדם ובכך מתגברים על המקטרגים | 'אדם אית ליה מזלא' - מידת ח' וי"ג, ונרמז בלשון 'כי יגח' | היוונים התנגדו לכח המזל של ישראל, ולכך אמרו 'כתבו לכם על קרן השור' | שני מזלות האלו נרמזו בנבואת 'חגי' הנביא שהיתה בערב חנוכה

ג. מעוז צור ישועתי: תקוות תיקון העולם המתגלה בימי חנוכה
'חנוכה' מלשון 'חנוך' שר העולם - הנותן חיזוק והעמדה לכל נברא | הבריאה כמעט נתבטלה בעת המבול ולא שימשו אז המזלות | בשורת קיום העולם אחר המבול היתה ע"י עלה הזית - הרומז להתגלות 'יהי אור' | גילוי אור הגנוז בשעת נס חנוכה מכוון כנגד בשורת היונה | שלימות יצירת האדם בזאת חנוכה בכח המזל שהוא הכרת ה'אין' והביטול להשי"ת

א.

מדת הרחמים: גילוי הי"ג מידות - לשתק הקטרוגים - בימי חנוכה

להשית עצה כביכול עם החוטאים, נמצא שהכח אשר על ידו מתעלה הקב"ה למעלה מן הקטרוגים, הוא ע"י הי"ג מידות של רחמים. ומצד זה איתא בזה"ק (ח"ב קלב.) כי הי"ג מידות של רחמים הם 'גאות ה', והיינו שזה הוא גאוותו של הקב"ה, שהוא יכול לעשות כרצונו אע"פ שאין השכל הפשוט מבין טעמו, ואפילו כשיש הרבה מתנגדים ומקטרגים כנגד הדבר, מ"מ מתעלה הקב"ה בגאות למעלה מן כל הקטרוגים, דמי יאמר לו מה תעשה, והוא עושה דברים מצד עומק הלב כביכול המרגיש את תכלית הטוב שיצא מן בריאת האדם, אע"פ שאין החכמה והשכל הטבעית מסכימים לכך.

בימי חנוכה מאירים הי"ג מידות של רחמים

והנה איתא מהאר"י הק' (פרע"ח שער חנוכה פ"ד) שבנרות חנוכה מתגלים הי"ג מידות של רחמים, וכנגדם יש י"ג תיבות בברכת להדליק נר חנוכה. והי"ג מידות האלו הם כנגד הי"ג פרצות שפרצום מלכי יון, וחזרו החשמונאים וגדרום, ותיקנו חכמים כנגדם י"ג השתחויות (מידות פ"ב מ"ג). וכתב שם האריז"ל שבכל יום מימי חנוכה מתעוררת מידה אחת מהי"ג מידות, וביום השמיני - זאת חנוכה - שהוא כנגד מידת 'נוצר חסד', מאיר אז החמש מידות האחרונות, מתיקון הח' - 'נוצר חסד', עד תיקון הי"ג - 'ונקה', ושני מידות אלו 'נוצר חסד' ו'נקה' מכונים בזה"ק 'מזל עליון' ו'מזל תחתון' ב' המזלות. והנה מאחר שיבימי חנוכה מאירים הי"ג מידות של רחמים,

דבר זה קטרוג המלאכים בעת יצירת האדם בראשית הבריאה, ואמרו 'מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו' וגו' (תהלים ה, ה), כלומר מדוע נתת לו לקרוץ מחומר זה כל כך גדולה וחשיבות, שכל העולמות וכל התכלית שבבריאתם תלוי בו ובכח בחירתו. וכמו כן איתא בזה"ק (ח"א כה. ח"ג טו:) שטענו המלאכים לפני השי"ת ש'עתידי הוא למחטי קמך', כלומר שמצד עצם יצירת האדם הרי הוא עלול לחטוא ולהמריא את פי בוראו, וממילא הלא יותר טוב הוא אשר 'תנה הוודך על השמים'.

וקטרוג זה חוזר על עצמו בכל שנה ושנה כאשר מתחדשת יצירת האדם בראש השנה, וכל עבודתנו במשך ימי חודש תשרי היא להמתיק ולהשתיק את הקטרוגים הללו המתעוררים על בריאת האדם, ולברר את גדול ועוצם מעלתו, ולהוכיח שאכן טוב ויפה הדבר שנעשה האדם, שבו היא תלוי כל הנהגת העולמות.

ע"י הי"ג מידות של רחמים מתעלה השי"ת למעלה מכל הקטרוגים

ואיתא שם בזה"ק, כי כאשר טענו המלאכים לפני הקב"ה על בריאת האדם כי עתיד הוא למחטי קמך, השיב הקב"ה 'וכי למגנא אתקרינא א-ל רחום ותנון ארך אפים', כלומר, שהשיב להם הקב"ה כי לתכלית זו ברא את הי"ג מידות של רחמים בכדי

האור של נרות חנוכה הם המשך של ה' אורי בראש השנה' הנה איתא בספרים הק' (ראה בת עין פ"ר וישב, ועוד) שביום זאת חנוכה הוא גמר החתימה על הדין שהתחיל ביום ראש השנה, וביום הזה נחתם על האדם כל מה שיתרחש עמו במשך השנה, והיינו שהדין המתהווה בראש השנה נמשך עד ימי חנוכה.

ויש לרמז זאת במה שאמרו ז"ל (ויק"ר פכ"א, ד) ה' אורי בראש השנה, הרי שביום הנורא הזה יש התגלות של אור גדול ונשגב, והוא ענין האור הגנוז שנברא ביום הראשון, שאדם הראשון הביט בו מסוף העולם ועד סופו, ואח"כ גזו הקב"ה לצדיקים, והוא האור המתגלה בנרות חנוכה, וכנודע (רוקח סי' רכ"ה) שהל"ו נרות חנוכה הם כנגד הל"ו שעות ששימש האור לאדם הראשון, הרי שבנרות חנוכה מתגלה האור של ראשית הבריאה, ונמצא שבזאת חנוכה נגמר הענין והעבודה של ראש השנה. ונבוא לבאר בעז"ה עומק הענין, ואת הקשר בין הדין הנעשה בכל שנה על בריאת האדם לימי חנוכה.

עיקר הדין ביום ראש השנה הוא על יצירת האדם - שהרי 'עתידי הוא למחטי קמך'

דהנה נתבאר בדברינו בכמה מקומות אשר עיקר הדיון והנידון בראש השנה הוא על החידוש הנפלא שעשה הקב"ה בעולמו שהוא בריאת האדם, שהינו בריאה מחודשת מאד, אשר מצד השכל הנגלה והסתכלות חיצונית אינו מובן כלל כל ענין בריאתו, ואיך יתקיים כל העולם התלוי בכח הבחירה של נברא. ועל

פטרון הגליון - כסלו

נתנדב לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אלימלך ב"ר יעקב פירסט ע"ה
נלב"ע כ"ד כסלו תשנ"ט לפ"ק

שהם גאות ה', ובהם מתעלה השי"ת ועומד נגד כל הקטרוגים שעל בריאת האדם, ואומר 'וכי למגנא אתקרינא א-ל רחום וחונן ארך אפים' כאמור, ממילא אתי שפיר מה שנתבאר שבחנוכה נגמר החתימה לטובה על התחדשות יצירת האדם בכל שנה, כי ע"י התגלות המידות האלו עומד השי"ת נגד כל הטענות המתעוררות על הנברא הנבחר הלוהו.

ב'זאת חנוכה' מתאחדים שני המזלות של הי"ג מידות, ע"כ נשלמת אז יצירת האדם הנברא בכח ה'מזל'

וביותר בא ענין זה ביום 'זאת חנוכה', שבו מאירים כל המידות מ'נוצר חסד' עד 'ונקה', שהם עיקרי ושרשי הי"ג מידות של רחמים, וכללות כולם (ע"ח) שער ט"ו פ"ח), 'מזל עליון ומזל תחתון' נפגשים יחד ביום הזה. ועניינם של המזלות האלו הוא גבוה מאד, והם שייכים להנהגה עליונה כזו שכל מעשי בני אדם וכל הזכויות שלהם אינם מגיעים לשם, וכלשון חז"ל (מ"ק כח). 'בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא', הרי שדרגת ה'מזל' הוא למעלה וגבוה יותר מכל הזכויות שבעולם, וממקום נעלה זה נמשכים השפעות גבוהות של בני חיי ומזוני, והם נשפעים לאדם מצד ההנהגה הנקראת 'מזל'.

והיות שנתבאר שבריאת האדם היתה רק מכה ההנהגה של 'גאות ה'', שהם הי"ג מידות של רחמים,

ויהי כמשלש חדשים ויגד ליוכוד לראמר וגו'. הנה איתא צכתצי האר"י ז"ל שטיקר סוף גמר החתימה היא צחוכה. אס כן נוכל לומר שזכ מרומ צפסוקים אלו עד"ז, ויהי כמשלש חדשים, היינו מראש השנה עד חנוכה, שאז עיקר גמר חתימה: על כן צא המקטרג על בני האדם לפני צורא עולמים צרוך הוא, שהוא מרומ צתיבת יכודא (ע' זח"ח פט ע"צ). לומר זתה תמר כלתך, היינו כנסת ישראל שדמתה לתמר... ותאמר עוד לצורא עולמים צ"כ ראייה אמיתית לזה, הכר נא למי החתמת, מרמז על השמן של נרות חנוכה, שהיה חסם צחותמו של כהן גדול (שצת כא ע"צ), והפטילים מרמז על הפתילות של נר חנוכה, והמטה מרמז על הכלי של נר חנוכה

בת עין פרשת וישב

לעמוד עליהם, וזה ע"ד שאמרו (פסחים 10). ד'אע"ג שאינם נביאים בני נביאים הם, והוא כח נבואה הנצרך אל האדם לעמוד ולחיות עלי אדמות. והנה מצד כח הסתכלות זו על זמן העתיד, נמצא היכולת להשיג ולהרגיש את תכלית הטוב וההצלחה הגדולה שתצא ע"י בריאת האדם, כי אע"פ שמצד החכמה והשכל הטבעית אין יכולים לראותו, ויש מקום לקטרג עליו, וכמו שאכן קטרגו המלאכים 'מה אנוש כי תזכרנו', אולם מכח הרגש הנבואה הבא מדרגת המזל - למעלה מן השכל הפשוט, שפיר משיגים את הטוב העמוק היוצא מהנברא הלוהו - האדם.

כח הנבואה גנוז באור התורה, ומתגלה בימי חנוכה

ובזה יבואר ג"כ שייכות אלו המזלות אל האור המתגלה בימי חנוכה, שהוא התגלות אור חכמת התורה. כי כאשר פסקה הנבואה מישראל, הניח השי"ת דרגת הנבואה בתוך האור הגנוז בתורה, שע"י התורה זוכים למצוא ולהוציא את כח הנבואה הזו המונחת בתוך עצם יצירת האדם. וכיון שבנרות חנוכה ישנה התגלות אור הגנוז, נמצא שבימים אלו - ובפרט ביום זאת חנוכה - מאיר כח נבואה זה, שהוא ענין המזלות האלו, המבשרים על תכלית הנשגבה של בריאת האדם, ואע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי.

ב.

מזל לישראל: בזאת חנוכה מאיר ה'מזל' של ישראל כח הביטול

'אין מזל לישראל' - ממידת האי"ן נמשכת מזלם של ישראל

וביתר עומק, הנה נודע מה שפירש המגיד הק' ז"ע (מגיד דבריו ליעקב אות קל"ז) מה שאחז"ל (שבת קנז). 'אין מזל לישראל', כי לכאורה קשה שזה סותר למאמר הנ"ל 'בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא', הרי שיש כן מזל לישראל. ופירש המגיד ז"ע כי הענין הוא, שמדריגת אי"ן הוא המזל לישראל, ו'מזל' הוא מלשון יזל מים מדליו (במדבר כד, ז), והיינו שכל השפע נזילים לישראל מדרגה ד'אי"ן. והיינו שאכן ישנו גם 'מזל' לישראל, וכמו שיש לעכ"ם, אלא שדרגת המזל לישראל שונה לגמרי ממזלם של האומות העולם, שלהם יש רק מזל גשמי מכח הטבע, ואילו המזל לישראל גבוה הרבה מזה, שהוא האי"ן, ענין ביטול להקב"ה וכמו שיתבאר. [ויש לרמז זה במה שכתוב (קהלת ג, יט) 'ומותר האדם מן הבהמה אין', שהרי מעלת האדם על הבהמה הוא מה דאית ליה מזלא כנ"ל, דרגת אין, ואילו הבהמה לית ליה מזלא, וזהו 'ומותר האדם מן הבהמה - דרדת - אין'].

ובחינת האי"ן שהוא המזל לישראל, הוא ענין ביטול גמור להשי"ת, והיינו מדרגה כזו שהיא למעלה מכל הזכויות כאמור, ובו משיג האדם כי הוא כשלעצמו הוא אין ואפס, ואין לו שום מקום קיום כלל בזה העולם, כי אם מצד הקב"ה המחיה ומשפיע לכל יציר נברא, אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי, ומכח דרגת ביטול זה נמשכים לישראל כל שפעם והצטרותם, והוא השפעה נעלה מאד הנזול ממקום גבוה ונישא, מבחינת 'אין' הנעשה מזל לישראל, שע"ז אמרו 'בני חיי ומזוני - הכוללים כל ההשפעות - לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא', והיינו שהם נמשכים לישראל מדרגה עליונה זו של 'מזל'.

ע"י הביטול להשי"ת מובטחת הצלחת האדם בתפקידו בעוה"ז, וכח זה מאיר בחנוכה

וענין מזל זה של ישראל - שהוא אין - נותן חוזק ובטחון לאדם שיצליח בעניינו ובתפקידו בעולם הזה, ואכן יבוא האדם אל תכליתו שלשמו נברא. שהרי אם היה הדבר תלוי רק במעשי בני אדם ובריבוי זכויותיו, ובכח בחירתו הטוב בעצמו, הלא ע"ז שייך בוודאי כל הקטרוגים והדיונים של המלאכים, כי מי יאמר שאכן יקיים האדם את המוטל עליו, ואולי צודקים המקטרגים בטענתם ש'עתיד הוא למחסי קמך'. אך לזה נטע הקב"ה את תכונת ה'מזל' בישראל, שהוא ענין הביטול להשי"ת, מה שתכלית הצלחת האדם בעולמו אינו תלוי כלל בידו, אלא מוטל הדבר על השי"ת, והנברא נמצא בידו יתברך כגמול עלי אמו, הנה זה נותן הבטחה ונבואה על העתיד שבוודאי סוף כל סוף ינחהו הקב"ה בדרך האמת, ודבר אלקינו יקום לעולם, ויתגלה לעתיד נצחוננו של השי"ת לעומת הסט"א וכל המקטרגים המתייצבים עליו. וכח מזלות אלו - שהם חזוקה ותקופה של האדם, מאירים בואת חנוכה, ועל ידם מתעלה הקב"ה למעלה מכל הקטרוגים, כי אע"ג דאיהו לא חזי - בכל זאת - מזליה חזי, ובכך נגמרת חתימת האדם לטובה.

בשור הנזוג את האדם כתיב 'כי יגח' - הרומז למידת ח' וי"ג

ובענין זה יתבאר דברי חז"ל הנראים תמוהים לכאורה, מה שאמרו ז"ל (ב"ק ב): לגבי שור שנגח את האדם, שאצל נגיחת האדם נאמרה הלשון בתורה (שמות כא, כח). 'כי יגח שור את איש', ואילו לגבי שור שנגח את הבהמה כתיב (שם פסוק ל"ה) 'כי יגוף שור איש את שור רעהו', וע"ז ביארנו אדם דאית ליה מזלא כתיב כי יגח, בהמה דלית לה מזלא כתיב כי יגוף,

ולכאורה איך מוכח מהלשון 'יגח' שהוא נגיחה בתוקף נגד האדם שיש לו מזלא. אך לפי האמור מתבארים הדברים היטב, כי 'יגח' הוא אותיות 'יג-ח', והם שני המזלות של האדם, תיקון הח' 'נוצר' - שהוא מזל עליון, ותיקון הי"ג 'ונקה' - מזל תחתון, וכיון דאדם אית ליה מזלא, נמצא כי השור הרוצח להזיקו צריך הוא להתנגד לעומת ב' מזלות אלו, ולכך שפיר כתוב בזה 'כי יגח', אשר מוכח מזה שבוודאי נגיחתו הוא בכח, כי הוא עומד נגד האדם שהוא בר מזלא.

היוונים ציוו 'כתבו לכם על קרן השור' - כי רצו להתגבר על כח מזלם של ישראל

והיוונים שגורו 'כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל' (ירושלמי חגיגה ב, ב), כיוונו לקרן שור זה שכתוב בו 'כי יגח', והיינו שרצונם היה להתגבר על כח המזל שבישראל, כי התנגדו לדרגת האדם שבקדושה, לפנימיות הנשמה שהוא החכמה שבנפש, שתלוי ב'אין' - שהוא המזל לישראל. אך בואת חנוכה שמאירים שני המזלות, מנצחים את קליפת יו, ומתגלה חזוקה ומעלתה של הנשמה, שהיא חלק אלוך ממעל, ונתלה לגמרי ביד הקב"ה, וצד הקדושה מנצח את כל המתייצבים נגדו.

שני מזלות האלו נרמזו בנבואת חגי הנביא על בניית בית שני - שהיתה בערב חנוכה

וכל ענין זה יש לרמז בענין נבואת חגי הנביא בזמן בניית בית שני. דהנה כל דברי נבואת חגי הנביא היה חיזוק והתעוררות לכלל ישראל לבנות את הבית השני, וממילא שייך זאת לחנוכה שבו חנכו מחדש את הבית השני. וכן מוכח שייכותו המיוחדת אל חנוכה בענין הזמנים שנתגלה אצלו הנבואה, כי התחילה נבואתו הראשונה בראש חודש אלול כמ"ש (חגי א, א) בשנת שתים לדריוש המלך בחדש הששי ביום אחד לחודש

וענין מזל זה של ישראל - שהוא אין - נותן חוזק ובטחון לאדם שיצליח בעניינו ובתפקידו בעולם הזה, ואכן יבוא האדם אל תכליתו שלשמו נברא... וכח מזלות אלו - שהם חזוקה ותקופה של האדם, מאירים בזאת חנוכה, ועל ידם מתעלה הקב"ה למעלה מכל הקטרוגים, כי אע"ג דאיהו לא חזי - בכל זאת - מזליה חזי, ובכך נגמרת חתימת האדם לטובה

היה דבר ה' ביד חגי הנביא וגו', ונבואתו האחרונה היה בכ"ד כסליו, ביום אשר מצאו הפך שמן של חנוכה, כמ"ש (שם ב, כ) בעשרים וארבעה בתשיעי בשנת שתיים לדריוש היה דבר ה' ביד חגי הנביא לאמר וגו', וכן נאמר להלן 'יהי דבר ה' שנית אל חגי בעשרים וארבעה לחודש לאמר'. וכמו כן סיים את נבואתו בלשון 'שמתיך כחותם' - הרומז אל

החותם של הכהן גדול שמצאו על הפך שמן, ואל ענין החתימה הנעשה ביום זאת חנוכה.

ויש לרמז בזה את האמור, כי 'חגי' הוא ז"ב אנתון ת-יג, שהוא מזל ה' ומזל ה"ג, שני המזלות שיש לו לאדם המתגלים בימי חנוכה, ואכן משתייך זאת לנביא, כי כאמור ענין המזל הוא כח הנבואה שבתוך האדם לראות את הנוצח, וממילא שפיר נקרא 'חגי הנביא'. ומספר הימים

ג.

מעוז צור ישועתי: תקוות תיקון העולם המתגלה בימי חנוכה

'חנוכה קשור לחנוך' שהוא שר העולם

הנה נודע שהיו"ש 'חנוכה' קשור עם 'חנוך', לשון נופל על לשון (שלי"ה הק' תורה שבכתב פר' וישב דרוש לחנוכה, וראה אמרי פינחס לחנוכה אות ס"ו שכתב דאיתא בתיקונים 'איהו חנוך ואיהי חנוכה'), שהוא מלאך מט"ט שר העולם. ויש לבאר הענין ע"פ האמור.

דהנה איתא בגמ' (יבמות טז:) ששר העולם [חנוך] אמר את הפסוק (תהלים לו, כה) 'נער הייתי גם זקנתי', וזה מרמז על ענין חנוך שעלה למעלה כשהיה עדיין נער בשנים - לפי ערך אותן הדרורות. וכיון שהוא שר העולם, א"כ עניינו ותפקידו הוא גלות את אופן העמדת וקיום העולם - ובפרט האדם' שהוא תכלית כל היצירה, ועל ענין זה אמר הפסוק 'נער הייתי גם זקנתי' וגו'. שבכתוב הזה מבואר שישנו חוזה ובטחון על הצלחת קיומה של הבריאה, ועל אף שישנם הרבה קטרוגים עליה, ויש גם מצבים קשים העוברים על העולם - בכלל, ועל האדם העולם קטן' - בפרט, מ"מ יש הנהגה עליונה למעלה שבה מתעלה הקב"ה על כל הקשיים האלו, והארץ לעולם עומדת. והנהגה זו היא דרגת המזל' שנתבאר, שהוא כללות הי"ג מידות של רחמים המכונים 'גאות ה', שמכח התגלות גדול גאוותו יתברך מה שאינו מתפעל מכל הקטרוגים, ע"ז יש העמדה וקיום אל הבריאה לעולם.

ועל הנהגה זו אמר חנוך שר העולם 'נער הייתי' - שבתחילה עדיין הייתי נער, ולא עמדתי על אופן קיומה של הבריאה, אמנם גם זקנתי' - שכעת אחר שבאתי לימי הזקנה וכבר עברתי בכמה וכמה מצבים וקשיים, עמדתי על כך שלא ראיתי צדיק נעזב' - כלומר שראיתי שהקב"ה אינו עוזב את הצדיק, ואת נקו' הצדיק הטמון בכל איש ישראל, והיינו כפתגם העולם 'דער אייבערשטער פארלאזט נישט', שבכל מצב ומעמד קשה שימצא בו העולם - והאדם, ישלח השי"ת עזרו מקודש, ובל תמוט עולם ועד. ואכן משתייך ענין זה למ"ש 'גם זקנתי', הרומז לדרגה דוק, בחי' זקן מלא רחמים, שמכח הי"ג מידות של רחמים יש קיום והבטחה לכל נברא שבבואי יבוא אל תיקונו ותכליתו. וע"ז מסיים הקרא 'ורעו מבקש לחם' - לחם' בגי' 'מזל', שעי"כ חכ המזלות, שהוא כח שלמעלה מוזכרתי של האדם, בחי' אין מזל לישראל הנ"ל, יש העמדה וקיום לעולם.

חנוך היה 'נער' - כי היה מופחד תמיד שמה יפול ממדרגתו

וענין זה יש לו שייכות מיוחדת אל חנוך שר העולם, שלקח אותו אלקים לפני זמנו, וזה מטעם שאיתא בחז"ל (רש"י ה, כב; ראה בר"ר פכ"ה, א) שהיה קל בדעתו לשוב ולהרשיע, לפיכך מיהר הקב"ה וסילקו והמיתו קודם זמנו. וידוע מה שפירשו בזה בספרים הק' כי הוא בעצמו היה תמיד מופחד שמה ישוב להרשיע וירד ממדרגתו, ולא היה בטוח בנפשו, והיה לו צער גדול מזה, ועי"ז ג"כ אתרע מזליה (וכמו שאמרו בגמ' ברכות נה:) והיה אכן מוכן ליפול ח"ו, ע"כ לקח אותו השי"ת לפני זמנו.

כאשר בא לידי זקנה עמד על ענין המזל - שלעולם לא יעזוב ה' את חסידיו

אך לאמיתת הדבר לא היה לו לירא ולפחד כלל מזה, והיה עליו לידע כי השי"ת אינו מניח את הצדיק ליפול, כי יפול לא יוטל כי ה' סומך ידו (תהלים לו, כד). ואכן ע"ז אמר הוא א"כ (בפסוק שלאחריו), 'נער הייתי גם זקנתי', כלומר כי כאשר הייתי עדיין בדרגת 'נער' הייתי חושש ומפחד על נפשי שמה יניח הקב"ה אותי ביד היצה"ר ואפול ממדרגתי, אך כהיום שכבר זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב', מעתה הנני יודע בעצמי שלא יעזוב הקב"ה את חסידיו לעולם (שם פסוק כ"ח), והיו דרגת זקן שזכה לו אח"כ שר העולם, הנותן קיום והעמדה לכל הבריאה ולכל יציר נוצר.

בעת המבול כמעט נחרב העולם, ולא שימשו המזלות

והנה מהמצבים הקשים ביותר שעברו על העולם, היה זמן המבול, כי בעת הזאת היה נראה כמעט שיבוא חורבן לעולם עד שלא תהא עוד תקומה לנפילה גדולה זו, כמו שכתוב (בראשית ו, ו) 'ינחם ה' כי עשה את האדם בארץ', שכביכול נתחרט השי"ת על כל ענין בריאת האדם, וכמו שאמרו חז"ל (בר"ר לא, יב, מובא ברש"י ו, ז) שאמר הקב"ה 'הנני מסכים לדברי המלאכים שהיו אומרים מה אנוש כי תזכרנו', והיה מצב של 'יתעצב אל ליב' (שם), ולא היה נראה כלל איך ימשך הבריאה להתקיים. וזהו עומק הפירוש בדברי חז"ל (בר"ר פל"ד, יא, מובא ברש"י ח, כב) שלא שימשו המזלות כל אותן י"ב חודש של המבול, כלומר שכח המזלות הנ"ל הנותן מבטח וחיוזק שיתקיים העולם בכל מצב, לא היה נראה לעין הגשמי.

קיום העולם לאחר גזירת המבול בכח דרגת 'מזל'

אולם מאחר שסוף כל סוף, על אף כל הקולות מים רבים אדירים של מי המבול, מ"מ אדיר במרום ה', והיינו שהקב"ה נתעלה מעלה מעלה מכל הקטרוגים וקשיים הללו, ואף לאחר חורבן הנורא של המבול נשאר העולם קיים על עמדו, הרי נתוודע לעין כל שהבריאה לעולם לא תתמוטט ותחרב, כי אף שבתחילת ימי העולם, כשהוא היה עדיין בצעירותו ובדרגת 'נער' לא היה דבר זה נודע לכולם, אך במשך הזמן כאשר בא העולם לזקנה, וכבר עברו עליו מצבים וזמנים קשים, נזכחו כל הנבראים לדעת שהקב"ה אינו מניח את הבריאה - בכלל, ואת האדם - בפרט, ליפול לגמרי. וזהו דרגת זקן, בחי' מזל שנתגלה אז לאחר המבול, הנותן תקוה והעמדה לכל דבר בכל מצב ומדרגה שימצא בו. ולרמז זה נודע ש'מבול' בגי' 'מזל', כלומר שעי"כ המזל נמתקו הדינים שעל האדם ושעל כל הבריאה של זמן המבול.

בשורת היונה בזמן העת רצון של הבריאה - והיא רומזת למאמר 'יהי אור'

והנה הפעם הראשונה שנתבשר העולם לאחר המבול שחזור סדר הבריאה, וכבר נמרה גזירת המבול, היתה כאשר באה היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפי (שם ח, יא), והיתה זאת בשורה על נקודה עמוקה זו - בחי' מזל - הטמון בעצם הבריאה הנותנת חיוזק ותקוה על קיום

שבין ר"ח אלול - שבו התחילה נבואתו, עד זאת חנוכה (שהוא הגמר של ימי חנוכה, ומשתייך אל הנבואה שביום כ"ד כסליו שנתגלה האור של חנוכה) הוא קב"ב ימים, העולים כמנין ב' פעמים 'אין' - שהם ב' המזלות, 'אין' מזל לישראל, והוא גם בגי' 'מזל אדם', ע"ש 'אדם אית ליה מזל', ומרמז גם בתיבת נבי"א שהוא אנתון ב' אי"ן, שהמזל הוא כמו נבואה המונח בתוך כל אדם מישאל.

נקודות:

ויש לומר שהפך שמן של חנוכה שמצאו בכ"ד כסליו, שבסדר ה'תקופות' הוא כעין כ"ד אלול - ב'תקופה' שאחריו, מכיון אל העלה זית הלזה שהביאה היונה [וזה ע"ד דאיתא בזהו"ק כי 'יונה' הוא ע"ש 'יון', והיינו שכלל ישראל שנמשלו כיונה הוא לעומת קליפת יון]. ומאחר שעלה זית זה בא מגן עדן, על כן חלה ברכה בפך השמן, כי שם ציוה ה' את הברכה, שהרי במקום הגן עדן לא שלטה קללת הנחש, וממילא אין בה כי אם ברכה

מציאת פך השמן של חנוכה היא כמציאת עלה הזית במי היונה

ולפי זה יש לומר שהפך שמן של חנוכה שמצאו בכ"ד כסליו, שבסדר ה'תקופות' הוא כעין כ"ד אלול - ב'תקופה' שאחריו, מכיון אל העלה זית הלזה שהביאה היונה [וזה היינו ע"ד דאיתא בזהו"ק כי 'יונה' הוא ע"ש 'יון', והיינו שכלל ישראל שנמשלו כיונה הוא לעומת קליפת יון]. ומאחר שעלה זית זה בא מגן עדן, על כן חלה ברכה בפך השמן, כי שם ציוה ה' את הברכה, שהרי במקום הגן עדן לא שלטה קללת הנחש, וממילא אין בה כי אם ברכה. והתגלות אור הגנוז אז היתה בשורה על גודל חוזהו ותקופו של מדרגת האדם הנכונה, שהאדם 'אית ליה מזל', שהוא דרגת האין' והביטול להשי"ת, ומכאן זה הוא עומד חזק וקיים לעד לעומת כל המקטרוגים והמתנגדים שעליו, ובפרט מלכות יון שביקשו להכחיש את מדרגת האדם שיש לו כח המזלות כאמור.

שלימות אדם דאית ליה מזל' מתגלה בזאת חנוכה

וענין זה הוא עומק יצירת האדם, והוא חותם המתגלה בימי חנוכה, ונגמר ביום זאת חנוכה שבו מאירים אלו המזלות כאמור, לומר ש'אדם אית ליה מזל', והיינו שביחד עם יצירת האדם נברא ג"כ כח המזל הנותן תוקף וחוזק להתקיים לעולם, וזה מכח נבואה והסתכלות על העתיד שיבוא אלו המזלות ושלימותו, ואע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי. ונקודה זו היא גבוהה ממדרגת האדם בעצמו, ואינה תלויה כלל בריבוי זכויותיו ובמעשיו, אלא היא נטועה בעומק נשמתו, חלק אלוך ממעל הדבוק עם קונו ובטל אליו לגמרי. ומצד גודל כח זה צריך האדם להיות בטוח בבוראו יתברך ולסמוך עליו שבבואי ינחמו במעגלי צדק, וישפיע לו ממקום שלמעלה מן הזכות.

נוצר חסד לאלפים - להדליק נר חנוכה - נפשנו חתה לה'

ונרמו הדבר בראשי תיבות של מזל העליון 'צ'יצר חסד ל'אלפים, שהוא ר"ת להדליק נר חנוכה כמ"ש האר"י ז"ל, וגם נ'פשונו ח'תה ל'ח' (תהלים לד, כ), כלומר שבכח סגולת נר חנוכה מתעוררים המזלות למעלה, ונמשכים ההשפעות מנח"ל העליון, מדרגה עליונה שהוא למעלה ממקום שמגיעים שם מעשי בני אדם, ולכן צריכים רק לבטוח בהשי"ת, להיות נ'פשונו חתה לה', ולידע נאמנה כי 'עורנו ומגיננו הוא', וממילא 'כי בו ישמח לבנו כי בשם' [בגי' צ'ר חנוכה] קדשו בחטנו', ועי"ז נמתקים כל הדינים שעל האדם, ויוצאים זכאים בדין.

כי אתה תאיר נרי:

ביי די חנוכה לעכט שיינט ארויס די ליכטיגקייט פון דער נשמה פון א איד

א. דביר קדשו הביאני: דער גרויסער גילוי הנבואה פון 'בית ראשון'
כלל ישראל האט קענען געלערנט דעם אויבערשטן דורך גרויסע אפענע נסים | דער קלימאקס: מתן תורה | עס איז געווארן קלאר אן קיין ספק אז 'אין עוד מלבדו' | נאכן חטא העגל איז מען אראפגעפאלן פון דעם גילוי | מען האט פארלוירן די ערשטע לוחות | מען האט זיך מער נישט געקענט אויפהייבן העכער וועלט | דער רבוש"ע רבוב מדותיו של רחמים האט געגעבן א צווייטע לוחות | ער האט אריינגעברענגט די אלע אורות אין תורה | די צוויי בתי מקדש אנטקעגן די צוויי לוחות

ב. לקץ שבעים נושעתי: דער גרויסער חידוש פון 'בית שני' - געטליכקייט אריינגעלייגט אין תורה

דעם בית ראשון האט מען פארלוירן צוליב חטא ע"ז - מען איז אוועקגעגאנגען פונעם רבוש"ע | דער תיקון: בית שני - אלע גילויים פון נבואה מלובש אין תורה | דער כח פון תושבע"פ איז געווען בעיקר אין בית שני | טאמער וואלט מען זיך געהאלטן אין תורה - וואלט עס נישט חרוב געווארן | ברכת אהבה רבה רעדט בעיקר וועגן תורה אליינס | אויב מען לערנט נישט באלד - איז מען נישט יוצא | חנוכה איז קעגן בית שני | דעריבער האט עס שייכות מיט י"ג מדות של רחמים פון לוחות שניות | די יוונים האבן אראפגעלייגט תורה ווי עפעס א חכמה | די הסתה: לערן חכמות חיצוניות - וועלכע איז נוצליכער | דער נצחון: עס שיינט דער אלוקות פון תורה און אלע חכמות ווערן בטל ומבוטל

ג. חשוף זרוע קדשך: דער גילוי פון 'בית השלישי' - געטליכקייט אריינגעלייגט אין א איד
איינמאל אידן האבן אפגעלאזט לימוד התורה - איז דער בית שני חרוב געווארן | יעצט ווארט מען אויף א העכערן גילוי וואס זאל אראפקומען נאך נידריגער | די דריי שורשים פון קוב"ה, אורייתא און ישראל - קעגן די דריי בתי מקדשות | ווען מען רעדט פון קוב"ה אדער פון אורייתא - ווערט יעדער צוקאכט פון דביקות | ביי ישראל פעלט נאך די צוקאכטקייט | ווייל עס איז א גילוי פון לעתיד | דער בעש"ט האט עס אביסל אריינגעברענגט | לעתיד וועט מען אויסגיין פון אהבת ישראל | אלע גילויים פון ביז היינט - וועלן אריינגיין אינעם איד | דורכן דביקות אין ישראל - וועט מען אנקומען צו אלעם | אף על פי שחטא ישראל הוא | מען דארף זיך שלאגן מיט אים - אבער ער שלאגט זיך צוריק | אונטערשטע שורה: זיין אידישקייט רודערט אין אים | מיט דעם געדאנק האט מען מנצח געווען די יוונים | חנוכה שיינט דער אור דלעתיד | מען צינדט לעכט - אנטקעגן די אידישע נשמה | די עבודה פון חנוכה: זיך קאכן אין גדלות נשמות ישראל | עס ברענגט א גאולה פרטית | עס ברענגט די גאולה הכללית בב"א

א.

דביר קדשו הביאני: דער גרויסער גילוי הנבואה פון 'בית ראשון'

מאי חנוכה?

עס שטייט פונעם אר"י הקדוש (פ"ח שער חנוכה פ"ד) אז בשעת'ן צינדן חנוכה לעכט דארף מען אינזין האבן די שלש עשרה מדות של רחמים. ווייל אין דער ברכה פון 'הדליק נר חנוכה' איז פארהאן דרייצן ווערטער - אנטקעגן די דרייצן מדות של רחמים. דארף מען פארשטיין דעם שייכות צווישן חנוכה און די שלש עשרה מדות של רחמים. און אויך בכלל: וואס מיינען די שלש עשרה מדות של רחמים פאר אונז אין עבודת ה'?

וואס איז דער חילוק צווישן די עבודה פונעם בית שני ביז דער עבודה פון בית השלישי?

דער גאנצער ענין פון נרות חנוכה האט צוטון מיט ביידע בתי המקדש, סיי מיטן 'בית שני' - וואס דעמאלט האט דאך פאסירט דער גאנצער נס, און סיי מיטן 'בית השלישי'; ווי עס איז באקאנט פון אלע ספרים, אז חנוכה שיינט דער 'אור הגנוז' - וואס דאס איז דער 'אורו של מלך המשיח' וועלכע וועט נתגלה ווערן אינעם 'בית השלישי'. דארף מען פארשטיין על דרך העבודה: וואס איז די עבודה פונעם 'בית שני' און וואס איז די עבודה פונעם 'בית השלישי' - וואס חנוכה איז מסוגל צו אריינגיין אין די ביידע עבודות.

דער חילוק צווישן ברכת התורה און אהבה רבה

די גמרא זאגט (ברכות יא): טאמער א מענטש האט נישט געזאגט קיין ברכת התורה בעפארן דאווענען, קען ער יוצא זיין ברכת התורה מיט ברכת 'אהבה

רבה', ווייל אהבה רבה איז אויך 'ברכת התורה'. זאגט אבער דער ירושלמי (ברכות פ"א ה"ה) - און אזוי ווערט טאקע גע'פסק'נט להלכה (א"ח מז, ז) - אז מען מוז לערנען 'על אתר', דאס הייסט, אז באלד נאכן דאווענען דארף מען זיך אוועק זעצן און לערנען עפעס דברי תורה, און נאר דעמאלט האט מען יוצא געווען ברכת התורה מיט ברכת 'אהבה רבה', אבער טאמער ער וועט נישט באלד לערנען - וועט ער נישט יוצא זיין. לכאורה דארף מען פארשטיין דעם חילוק צווישן זיי: פארוואס ביי סתם ברכת התורה מוז מען נישט לערנען על אתר און בלויז ביי ברכת אהבה רבה מוז מען לערנען על אתר?!

שנים אני יודע - שני לוחות הברית

אידן האבן באקומען צוויי לוחות, קודם האט מען באקומען די 'לוחות הראשונות' - וואס דאס איז געווען א דירעקטער המשך און שלימות פון מתן תורה. און שפעטער נאכן חטא העגל, האט דער אויבערשטער מגלה געווען זיין גרויס רחמנות מיט די 'שלש עשרה מדות של רחמים', און דעמאלט האט ער געגעבן די 'לוחות שניות' - וואס אין א געוויסן זין קען מען דאס אנקוקן ווי א פרישע קבלת התורה.

די קלארע אמונה אן קיין ספק פון 'מתן תורה'

ביי די 'לוחות הראשונות' איז געווען א געוואלדיגע 'התגלות אלוקות' אויפן בארג סיני; ווי דער פסוק זאגט (דברים ה, ד): 'פָּנִים פָּנִים יָצָא דְבַר ה' עִמָּכֶם' - דער אויבערשטער אליינס האט גערעדט צו אידן

נקודות:

דער גאנצער ענין פון נרות חנוכה האט צוטון מיט ביידע בתי המקדש, סיי מיטן 'בית שני' - וואס דעמאלט האט דאך פאסירט דער גאנצער נס, און סיי מיטן 'בית השלישי'; ווי עס איז באקאנט פון אלע ספרים, אז חנוכה שיינט דער 'אור הגנוז' - וואס דאס איז דער 'אורו של מלך המשיח'

פנים בפנים! וואס דארף מען מער פון דעם?! דאס האט אריינגעברענגט ביי אידן א געוואלדיגע אמונה, דער אויבערשטער האט אויפגעפנט אלע הימלען און אלע תהומות און באוויזן קלאר אז עס איז נישטא גארנישט אויסער אים! און כאטש וואס אידן האבן שוין געהאט מיטגעלעבט אזויפיל מורא'דיגע נסים, צען מכות אין מצרים און קריעת ים סוף, עס פאלט ברויט פון הימל און עס רינט וואסער פון א שטיין - דאך זעט מען פון די פסוקי התורה, אז דער רבנו של עולם האט דוקא געוואלט א 'דיבור פנים בפנים' - וואס דאס איז אסאך מער פון אלע ניסים! קיין שום נס קען נישט אזוי שטארק מברר זיין די אמונה - ווי מתן תורה! ווי דער פסוק זאגט (דברים ד, לה): 'אָתָּה הִרְאִיתָ לְעֵינֶיךָ' - דו ביסט געשטאנען ביים בארג סיני און מען האט דיר געלאזט וויסן קלאר מיט א דעת, 'כי ה' הוא האֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמֶּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת' - דו קענסט גיין ארויף ביזן הימל און אראפ ביזן תהום - וועסטו גארנישט טרעפן אויסער דעם אויבערשטן! 'אין עוד' - עס איז נישטא עפעס אנדערש! דו ביסט געווארן קלאר אן קיין שום ספק שבעולם אז 'אין עוד'. און אזוי שרייבט אויך דער רמב"ם (סוה"ת פ"ח ה"א) אז דער 'תכלית האמונה' איז 'מתן תורה'.

חטא העגל האט געברענגט 'טשטוש האמונה'

כאטש וואס אידן האבן געזען אזעלכע אפענע גילויים ביי מתן תורה - איז אבער געבליבן זייער בחירה, און ליידער זענען זיי דורכגעפאלן מיטן חטא העגל. פארשטייט זיך אז עס איז נישט געווען אזוי

וויבאלד דער גילוי פון 'בית שני' איז אנטקעגן דער גילוי פון 'לוחות שניות' וועלכע איז געקומען פון די שלש עשרה מדות של רחמים, און חנוכה איז דאך אלס זכר צו דער נס וואס האט פאסירט ביים 'בית שני' - דערפאר זאגט דער אר"י הקדוש, אז בשעת'ן צינדן די חנוכה לעכט דארף מען אינזין האבן די שלש עשרה מדות של רחמים

~
בשעת'ן צינדן די חנוכה לעכט דארף מען אינזין האבן די שלש עשרה מדות. דאס הייסט, מען זאל טראכטן: "דורכדעם וואס איך צינד יעצט אן דעם לעכטל - זאל ווערן אנגעצינדן ביי מיר דער 'אור התורה'! בשעת איך וועל לערנען תורה - זאלן מיר שיינען די שלש עשרה מדות של רחמים - וואס דאס איז דער היכרות מיטן רבנו של עולם!"

פשוט און גראב, נאר דארט איז געווען עפעס א דקות'דיגער טעות. ווייל אודאי האבן זיי געוואוסט אז דער רבנו של עולם איז דער באשעפער וואס האט אלעס באשאפן, נאר זיי האבן געזען די מרכבה און זיי האבן זיך טועה געווען - ביז זייער אמונה איז געווארן מטושטש און פארנעפלט, און זיי זענען אריינגעפאלן אינעם חטא העגל.

מען ווארט אויף א גרעסערע גילוי וועלכע זאל אראפקומען נידריגע

דורכן חטא העגל איז נתקלקל געווארן די ריינע אמונה אינעם 'אין עו' וואס מען האט באקומען ביי מתן תורה, און אפילו נאכדעם וואס דער רבנו של עולם האט מוחל געווען אויף דער עבירה - איז אבער כלל ישראל נאכנישט צוריקגעקומען צו דער קלארקייט וואס זיי האבן געהאט פריער! עס האט כאילו אויסגעפעלט א נייע מתן תורה - וואס זאל נאכאמאל אריינברענגען אין אידן דעם גרויסן גילוי פון 'אין עו' מל'בדו'. און אויף דעם האט משה רבינו זיך געבעטן ביים אויבערשטן (שמות לג, א): "הוֹדִיעֵנִי נָא אֵת דְּרָכְךָ וְאֶדְעָה לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ" - איך וויל דיר קענען מיט א העכערן גילוי וואס איך האב ביז היינט נישט געהאט! ווייל אויב די פריערדיגע גילוי איז קאליע געווארן - דורכן חטא העגל - וועט שוין יענע גילוי נישט ווירקן גענוג שטארק אויף כלל ישראל, נאר מען מוז האבן נאך א העכערן גילוי! אבער פונעם צווייטן זייט, איז כלל ישראל שוין נישט געווען אזוי מוזק ווי בעפאר מתן תורה, דער זוהמת הנחש - וועלכע איז אוועקגעגאנגען בעפאר מתן תורה - איז שוין צוריקגעקומען צו זיי, דעריבער זענען זיי נישט געווען מסוגל צו קענען מיטהאלטן אזא גרויסע גילוי - וועלכע איז נאך אפילו גרעסער ווי מתן תורה. דעריבער האט זיך אויסגעפעלט אזא סארט גילוי וועלכע זאל קענען ענטהאלטן צוויי פארקערטע זייטן, פון איין זייט זאל עס זיין א העכערע גילוי ווי מתן תורה און פון צווייטן זייט זאל עס אראפקומען נידריגער און מער אנגעטון אין לבושים - כדי אז אידן אין זייער נידריגע מדרגה זאלן זיך קענען אנכאפן דערין.

דער שייכות צווישן 'מדות של רחמים' מיט 'לוחות שניות'

צום סוף פון די דריטע פערציג טעג - וואס דעמאלט האט דער אויבערשטער אינגאנצן מכפר געווען אויפן חטא העגל - האט דער רבנו של

עולם געגעבן פאר משה רבינו די 'לוחות שניות', און מגלה געווען די 'שלש עשרה מדות של רחמים', דאס הייסט, אז דער ענין פון 'שלש עשרה מדות של רחמים' האט שייכות מיט די לוחות שניות. עס איז באקאנט אז די דרייצן 'מדות של רחמים' - איז דער מקור פון די דרייצן 'מדות שהתורה נדרשת בהם' - די מדה פון 'קל וחומר' נעמט זיך פון דער מדה 'קל', די מדה פון 'גזירה שוה' נעמט זיך פון דער מדה 'רחום' און אזוי ווייטער, קומט אויס אז די דרייצן 'מדות שהתורה נדרשת בהם' האט דוקא א שייכות מיט די 'לוחות שניות', וואס דאס וועט מען דא אביסל מסביר זיין.

דער רבוש'ע האט אריינגעלייגט זיין גילוי אין דער פשוט'ער תורה - וואס יעדער איד לערנט

דער ענין פון לוחות שניות איז, אז דער רבנו של עולם זאגט: "ענק זענען שוין נישט אויף דער 'מעמד הנבחר'דיגע מדרגה - וועלכע איז א גילוי פון נבואה! יענץ איז געווען א גילוי העכער פון דער וועלט, און ביים חטא העגל זענען ענק אריינגעפאלן אין וועלט! ענק האבן פארגעסן פון דעם העכערן גילוי; ווי עס שטייט אין פסוק (תהלים קו, א): "מִהָרֹו שָׁכַחוּ מִצִּיּוֹן. דעריבער גיב איך ענק יעצט א גילוי פון 'שלש עשרה מדות של רחמים' - וועלכע איז בעצם גרעסער פונעם פריערדיגן גילוי - אבער עס איז אריינגעלייגט אין וועלט! דא האט עטץ 'לוחות שניות' - אן קיין שום 'מעמד הנבחר', ווייל איך לייג אריין דעם גאנצן גילוי פון 'מתן תורה' - און נאך גרעסער פון מתן תורה - אלעס מלוכש אין תורה! טאמער וועסטו לערנען די תורה און דו וועסט דרש'נען די דרייצן 'מדות שהתורה נדרשת בהן' - וועסטו געוואוינר ווערן און נאנט ווערן צו די דרייצן מדות און דרכים וויאזוי איך פיר זיך! נישט אז דו וועסט מיר זען 'פנים בפנים' - נאר דו וועסט מיר קענענלערנען! דו וועסט פארשטיין מיינע דרכים; דורך תורה וועסטו באקומען אזא מין הויכע הכרה אינעם רבנו של עולם - נאך מער ווי ביי מתן תורה - אבער אלעס אויף אן אראפגעלאזטן אופן ביז צו דיין מדרגה!"

זיין אין דער וועלט - און האבן היכרות מיטן רבוש'ע

אין אנדערע ווערטער: די 'לוחות שניות' איז געווען א געוואלדיגע מתנה וואס דער רבנו של עולם ברוב רחמיו וחסדיו האט אונז געגעבן, אז

ב.

לקח שבעים נושעתי: דער גרויסער חידוש פון 'בית שני' - געטליכקייט אריינגעלייגט אין תורה

איינמאל אידן האבן נאכגעלאזט פון 'תורה' - איז דער בית המקדש חרוב געווארן; ווי דער פסוק זאגט (ירמיה ט, יב): "עַל עֵזְבֶךָם אֶת תּוֹרַתִי" - די סיבה פונעם 'חרובן בית שני' איז געווען 'ביטול תורה'. און ווי חז"ל זאגן (איכ"ר פתיחתא ב'): "הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו" - אז אפילו אויב עס וואלט געווען 'אותי עזבו' - מען וואלט חלילה איבערגעלאזט דעם אויבערשטן און געדינט עבודה זרה ווי ביים בית ראשון, וואלט אבער דער 'תורת שמרו' - דער כח פון לימוד התורה - געהאלפן אז מען זאל צוריק קומען צום אויבערשטן און תשובה טון! ווייל דער גאנצער 'גילוי אלוקות' פון בית שני איז געווען דוקא דורך תורה.

ברכת התורה - קעגן לוחות הראשונות

די געווענליכע ברכה וואס מען זאגט יעדן טאג

ער האט אריינגעלייגט די אלע גילויים פון 'אין עו' מל'בדו' - און נאכמער דערפון, די אלע גילויים פון 'רחום וחנון', פון 'ארוך אפים', 'נוצר' און 'נקה' - אין דעם 'שכל התורה'! בשעת מיר לערנען אפ א שכל פון אביי ורבא - באקומען מיר א קלארקייט און היכרות מיטן רבנו של עולם'ס מדות! דערפאר איז נישט געווען קיין 'מעמד הנבחר' מיט 'קולות וברקים' אויף די 'לוחות שניות', ווייל דא קומט דער גאנצער 'מעמד הנבחר' אראפ צו אונז! ווי חז"ל זאגן (תענית ז, א): "דברי תורה יורדין ממקום גבוה למקום נמוך" - די תורה גייט אראפ צו יעדן מענטש - לויט זיין מדרגה! דערפאר קען מען נישט אזוי שנעל אראפפאלן פונדעם - ווי פון דער מדרגה פון 'מעמד הנבחר', ווייל דאס איז נענטער צו דער מדרגה פון א נארמאלער מענטש. ווייל ווען מען נעמט א געווענליכער מענטש און מען זאגט אים: "שטעל הנבחר! איך האלט נישט יעצט ביים מעמד הנבחר! איך בין נישט דארט!". אבער ווען מען זאגט אים: "לערן תורה!", איז דאס נישט קיין פראבלעם, דאס קען ער באווייזן. און אט דאס אזא דער רבנו של עולם ביי לוחות שניות: "לערן תורה און דורכדעם וועסטו האבן דעם מעמד הנבחר!"

בית הראשון - אנטקעגן לוחות הראשונות

פערציג יאר שפעטער זענען אידן אריינגעגאנגען קיין ארץ ישראל. דארט האט מען געהאט א געוואלדיגע השפעה פון נבואה, און שפעטער האט מען געבויעט דעם ערשטן בית המקדש - וואס דאס איז אלעס געווען א בחינה פון 'לוחות הראשונות' - וועלכע איז געגעבן געווארן מיט א מעמד פון 'מתן תורה' - וועלכע איז א בחינה פון נבואה. ביים בית ראשון האבן אידן געהאט טויזנטע נביאים און עס האבן זיך אפגעטון כסדר אפענע נסים, וואס דאס אלעס ברענגט ארויס אז דער 'בית ראשון' איז א בחינה פון 'לוחות הראשונות' (כאטש וואס דער בית ראשון איז שוין געווען נאך די לוחות שניות, אבער בתורת ערכי זענען די 'לוחות ראשונות' און 'לוחות שניות', מכון אנטקעגן דעם 'בית ראשון' און 'בית שני'). פונקט ווי די 'לוחות הראשונות' האבן אידן פארלוירן דורכן חטא פון עבודה זרה, אזוי אויך דעם 'בית ראשון' האט מען פארלוירן דורכדעם וואס אידן האבן ליידער געזינדיגט און געדינט עבודה זרה, אידן זענען אראפגעפאלן פון דער גרויסער מדרגה פון נבואה און נסים, און מען האט אלעס פארלוירן.

ביי ברכת התורה איז: "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו" - דאס גייט ארויף אויפן 'מעמד הנבחר', וואס דער אויבערשטער האט אונז דעמאלט אויסגעוועלט פון אלע פעלקער; ווי עס שטייט אין פסוק (שמות יט, ה): "וְהִיָּיתֶם לִי סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים". דאס הייסט, אז ברכת התורה איז געצילט אריינצוברענגען אינעם מענטש דעם 'מעמד הנבחר' וואס דעמאלט איז געווען דער גרויסער גילוי פון 'אתה הראת לדעת', די גרויסע הכרה אז 'אין עו' מל'בדו' און אז די תורה איז 'תורה מן השמים', עס איז נישט סתם א חכמה, נאר עס איז תורת ה'! דעריבער איז די הלכה, אז מען מוז נישט באלד לערנען אויפן פלאץ, ווייל דער 'מעמד הנבחר' איז א גילוי פאר זיך! עס איז נישט געווארן מלוכש בלויז אין דברי תורה. די דאזיגע ברכה איז מכון אנטקעגן די 'לוחות הראשונות'.

אהבה רבה - אנטקעגן לוחות שניות

ביי 'אהבה רבה' זאגט מען: "אהבה רבה אהבתנו ה' אלקינו" - נאכדעם וואס מיר האבן געזינדיגט ביים חטא העגל, האסטו געטון א ספעציעלע אהבה מיט כלל ישראל, "חַמְלָה גְדוֹלָה וְיִתְרָה חַמְלָה עָלֵינוּ" - דו האסט רחמנות געהאט אויף אונז מיט א ספעציעלע גרויסע רחמנות - דאס איז רומז אויף די 'שלוש עשרה מדות של רחמים', וואס דאס איז א נייע חמלה וואס איז דעמאלט נתגלה געווארן. מיר האבן נישט געגלייבט אז דו וועסט טון מיט אונז אזא חסד, אבער דו האסט עס יא געטון! און וואס איז די רחמנות! אז "וְתִלְמָדוּם חֻקֵי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָה בְּלִבְבְּ שְׁלֹם" - דו האסט אונז אריינגעלייגט דעם גאנצן מעמד הנבחר אין דברי תורה! דערפאר בעטן מיר דיר: "אָבִינוּ אֵב הַרְחֵמֵנוּ" - דו ביט דאך אן אב הרחמן, דו האסט אונז געגעבן די דברי תורה צוזאמען מיט די 'מדות של רחמים', און 'הַמְרַחֵם' - דו ביט זיך ווייטער מרחם: דו לאזט אונז לערנען תורה! בעטן מיר: "רַחֵם עָלֵינוּ וְתוֹן בְּלִבְבְּנוּ בִּינָה לְהַבִּין וְלְהַשְׁכִּיל לְשִׁמְעַ לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד וְכוּ' בְּאַהֲבָה" - מיר זאלן טאקע קענען לערנען תורה ווי עס דארף

צו זיין און דורכדעם זאלן מיר דיר טאקע מכיר זיין! דורך די דברי תורה זאלן מיר באקומען דעם גאנצן גילוי פון 'מתן תורה' וועלכע ליגט באהאלטן אין תורה! און דערפאר איז די הלכה, אז טאמער מען וויל יוצא זיין ברכת התורה מיט דער ברכה, מוז מען לערנען באלד דערנאך, ווייל טאמער מען לערנט נישט נאכדעם - באקומט מען נישט דעם גילוי פון 'מעמד הנבחר'! עס איז אלעס געווארן מלובש בלויז אין דברי תורה. די דאזיגע ברכה איז מכוון אנטקעגן די 'לוחות שניות'.

אינזיין האבן ביי די חנוכה לעכט דעם 'אור התורה'

וויבאלד דער גילוי פון 'בית שני' איז אנטקעגן דער גילוי פון 'לוחות שניות' וועלכע איז געקומען פון די שלש עשרה מדות של רחמים, און חנוכה איז דאך אלס זכר צו דער נס וואס האט פאסירט ביים 'בית שני' - דערפאר זאגט דער אר"י הקדוש, אז בשעת'ן צינדן די חנוכה לעכט דארף מען אינזיין האבן די שלוש מדות של רחמים. דאס הייסט, מען זאל טראכטן: "דורכדעם וואס איך צינד יעצט אן דעם לעכטל - זאל ווערן אנגעצינדן ביי מיר דער

נקודות:

דער נס פון חנוכה איז אויך געווען א חינוך פארן 'בית השלישי' - און דערפאר האבן חז"ל דוקא געהייסן צינדן לעכט - וואס דאס איז מרמז אויף דער אידישער נשמה; ווי עס שטייט אין פסוק: "נר ה' נשמת אדם". און דאס איז טאקע געווען דער נצחון אויף די יוונים - וועלכע האבן מלחמה געהאלטן אפצוטיילן די תורה פונעם איד

דער נצחון אויף די יוונים - וועלכע האבן מלחמה געהאלטן אפצוטיילן די תורה פונעם איד

דער עבודה פונעם יום טוב חנוכה, איז זיך צו קאכן אין דער גרויסקייט פון נשמות ישראל, סיי יענעם'ס נשמה, סיי די אייגענע נשמה און סיי די כלליות פון אידישע נשמות.

אודאי דארף מען מלחמה האלטן מיט די רשעים, אבער עס זאל זיין מיט א געפיל פון רחמנות אויף זייערע נשמות וואס זענען און גלות

חשוף זרוע קדשך: דער גילוי פון 'בית שלישי' - געטליכקייט אריינגעלייגט אין א איד

דארפן ברענען פאר אהבת ישראל! און דורכדעם וועט ער קענען זוכה זיין צו די אלע גילויים פון 'קודשא בריך היא' און פון 'אורייתא'! ווייל דער אויבערשטער וועט אריינברענגען גאנץ 'קדושת התורה' אין אידישע נשמות אריין! און אויף דעם יסוד איז געבויעט דער בית השלישי! און דאס איז 'אורו של מלך המשיח' - וואס ער איז די נשמה וועלכע איז כולל און באלייכט אלע אידישע נשמות.

דאס וואס ער איז אזא גרויסער רשע - קומט פון קדושת נשמתו וואס רוהט נישט איין

חז"ל זאגן (סנהדרין מד): "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא" - א אידישע נשמה איז הייליג אפילו טאמער ער האט געזינדיגט. און דאס דארף מען וויסן היינטיגע צייטן, אז כאטש אודאי דארף מען זיך שלאגן און פירן א מלחמת חרמה קעגן אלע רשעי עמינו - אבער סוף כל סוף איז אויך דא אזא ענין, אז 'ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא'. סיי אויב דער רשע ווייסט דערפון און סיי אויב ער ווייסט נישט דערפון - איז ער אבער הייליג! און פארקערט, דאס וואס ער אליינס האלט די מלחמה קעגן קדושה, איז די שטארקסטע ראיה אז ער איז הייליג, און דערפאר שטערט עס אים אזוי שטארק! און מיט דעם קען מען פארענטפערן די קושיא וואס דער חתם סופר פרעגט (תורת משה פר' שופטים) אויף דער גמרא (סנהדרין דד): "גירוד עד עשרה דרי לא תבזי ארמאה באפיה" - ביז צען דורות האט נאך דער גר אביסל ליב גוים, דעריבער זאלסטו נישט פארשעמען א גוי אין פארנט פון אים. פרעגט ער א קשיא: פארוואס ווען א איד שמד'ט זיך חס ושלום - הארט אים בכלל נישט אז מען איז מבזה א איד, פארקערט גאר, ווי מער מען איז מבזה א איד - האט ער נאר מער הנאה! פארוואס ארבעט דאס נישט פונקט ווי ביי א גר? נאר דער תירוץ איז: ווען א גוי ווערט א איד - ווערט ער טאקע א איד און ער דארף שוין נישט מלחמה האלטן מיט זיין אמאליגע גוי'אישקייט. אבער סוף כל סוף האט

א איד. ווייל ביז צום הייליגן 'בעל שם טוב' האט מען געוואוסט אז דער ענין פון 'אהבת ישראל' איז בלויז אזויווי סתם א מצוה פון 'בין אדם לחבירו', מען דארף זיין איידל און פיין, מען דארף זיין א בעל מדות, מען דארף יענעם ליב האבן און אודאי נישט פיינט האבן. אבער קיינער צוקאכט זיך נישט אין 'קדושת ישראל' - אזויווי מען צוקאכט זיך אין 'קדושת הקדוש ברוך הוא' און אין 'קדושת התורה'! קיינעם איז נישט ביגעפאלן אז דאס ווארט 'אהבת ישראל' זאל טאקע מיינען א ברענענדיגע אהבה צו א איד - אזויווי מען ברענט מיט א ברענענדיגע אהבה צום רבנו של עולם! דאס איז איינע פון די 'חידושים פונעם בעל שם טוב אז א איד איז א שטיק 'קדושה העליונה' א שטיק 'אלוקות'! און מען קען זיך צוקאכן אין דער קדושה פון א איד! עס איז געבויעט אויף דער יסוד וואס 'פנימיות התורה' איז מגלה, אז די תורה באשטייט פון 'ששים ריבוא אותיות', און כלל ישראל באשטייט פון 'ששים ריבוא נשמות'. דאס הייסט, יעדע אידישע נשמה איז ממש א שטיק תורה און א שטיק אלוקות! און מען דארף רעדן איבער די גרויסקייט פון א פרטיות'דיגן איד, מיטן זעלבן ברען און קאך - ווי מען רעדט פון די גרויסקייט פון תורה.

לעתידי וועט דער עיקר צוקאכטקייט זיין אין גדלות ישראל!

לויט ווי מען האט אויבן גערעדט, קומט אויס אז 'לוחות הראשונות' און 'בית ראשון' איז געווען אנטקעגן 'קודשא בריך הוא'. 'לוחות שניות' און 'בית שני' איז געווען אנטקעגן 'אורייתא'. 'אורו של מלך המשיח' און 'בית השלישי' וועט זיין אנטקעגן 'ישראל' דאס הייסט, אז לעתידי ווען א איד וועט וועלן זוכה זיין צו די גילויים פון 'מתן תורה' און נבואה - וואס דאס איז דער גילוי פון 'קודשא בריך הוא', און צו די גילויים פון 'לוחות שניות' און שלש עשרה מדות של רחמים - וואס דאס איז דער גילוי פון 'אורייתא', וועט ער זיך דארפן מדבק זיין אויך אין נשמות ישראל! ער וועט זיך דארפן קאכן אינעם גדלות און קדושה פון נשמות ישראל! ער וועט

וואספארא גילוי וועט אפירקומען און ברענגען די 'גאולה שאין אחריה גלות'?

ליידער האבן אידן ביים סוף בית שני אפגעלאזט דעם ענין פון 'לימוד התורה', און דאס האט גורם געווען צום חורבן בית המקדש - עד היום הזה. די שאלה איז: וואס איז דער פלאן אויף ווייטער?! אויף וואספארא יסוד וועט ווערן אוועקגעשטעלט דער 'בית השלישי' - וואס דאס זאל זיין א העכערער אור, וועלכע קומט אבער אראפ נאך נידריגער צו יעדן איד וועלכער לעבט בזמן הזה?! דער גילוי פון 'מתן תורה - נבואה', האט מען שוין פונם געווען, דער גילוי פון 'דברי תורה', האט מען שוין אויך פונם געווען, טא, וואספארא גילוי ווארט אונז יעצט אפ - וואס מיר האבן נאכנישט פונם געווען דערין?!

ווען עס קומט צו גדלות ה' אדער גדלות התורה - צוקאכט זיך יעדער איינער

דער זוהר הק' זאגט (ח"ג עג): "קודשא בריך היא ואורייתא וישראל חד היא" - דער 'רבנו של עולם', די 'תורה' און דער 'איד' זענען 'איינס'. למעשה גערעדט, זענען בלויז די ערשטע צוויי זאכן ריכטיג פארהייליגט ביי רוב אידן; ווי מען זעט, אז ווען מען רעדט פון 'קודשא בריך היא' - פונעם אויבערשטן, ווערט יעדער איד צוקאכט מיט אהבת ה' און יראת ה'. ער לערנט דברי מוסר וחסידות און קאכט זיך אין דעם: 'אה', וואס הייסט? מען רעדט דאך אז וועגן דעם רבנו של עולם! אזוי אויך, האט מען אלעמאל געוואוסט אז ווען מען רעדט פון 'תורה' דארף מען זיך צוקאכן מיט גדלות התורה, חשיבות התורה און קדושת התורה. מען לערנט א שטיקל גמרא און מען צוקאכט זיך אין דעם: 'אה', וואס הייסט? מען רעדט דאך דא וועגן די שעשועים פונעם רבנו של עולם!."

ווען עס קומט צו גדלות ישראל צוקאכט מען זיך נישט אזוי

ווען עס קומט אבער צו דער דריטער זאך פון 'ישראל' - איז עס נישט אזוי פשוט. פון זיך אליינס - אן די הקדמות פון תורת הבעל שם טוב - צוקאכט מען זיך נישט אין דער קדושה פון

ער דאך געהאט א גשמיות'דיגע קירבה מיט גוים, דעריבער טוט אים וויי ווען מען פארשעמט א גוי. אבער ווען א איד ווערט א גוי - איז ער דאך בכלל נישט קיין גוי! ער איז נאכאלץ א איד און האט א הייליגע נשמה! דעריבער מוז ער א גאנצן צייט מלחמה האלטן מיט זיין אידישקייט - וועלכע דערקוטשעט אים כסדר! זיין אהבה צו אידישקייט שטערט אים צו זיין גוי'אישקייט, דעריבער שלאגט ער זיך און האלט כסדר מלחמה מיט דעם! און אלס א חלק פון דער מלחמה האט ער ליב צו הערן ווי מען איז מבזה אידן! דאס איז דער סוד פון דער מלחמה מיטן דת וואס מען זעט היינט פון די פרייע אפיקורסים. דאס איז א הוכחה אויפן אורו של מלך המשיח' וואס קומט שוין אט אט צו גיין - וועלכע וועט מגלה זיין די גרויסקייט פון 'נשמות ישראל', ער וועט ארויסברענגען די קדושה פון יעדע אידישע נשמה, און דורכדעם וועט ער זיי מחזיר זיין בתשובה.

מען צינדט אן די אידישע נשמה

די נרות חנוכה איז נישט בלויז א זכר צום נס פון 'בית שני' - ווייל אויב אזוי וואלט מען ווען געדארפט קובע זיין צו לערנען 'תורה' - וואס דאס איז דער עיקר נקודה פונעם בית שני. אבער דער נס פון חנוכה איז שוין אויך געווען א חינוך פארן 'בית השלישי' - און דערפאר האבן חז"ל דוקא געהייסן צינדן לעכט - וואס דאס איז מרמז אויף דער אידישער נשמה; ווי עס שטייט אין פסוק (משלי כ, כז): "יִרְאֵה ה' נְשִׁמַת אָדָם". און דאס איז טאקע געווען דער נצחון אויף די יוונים - וועלכע האבן מלחמה געהאלטן אפצוטיילן די תורה פונעם איד, אזוי צו זאגן אז א איד וועלכער זינדאגט איז נישט הייליג מער. אבער די זשמונאים האבן באזיגט די מלחמה טאקע דורך דעם וואס זיי האבן אויפגעוויזן אז אפילו די 'מתיוונים' זענען נאכאלץ הייליג - וואס דערפאר זענען זיי אזוי שטארק לוחם קעגן אידישקייט. און מיט דעם האבן זיי אריינגעברענגט אין אידן א געפיל פון דער גרויסקייט פון 'נשמות ישראל' און מחזיר געווען כלל ישראל בתשובה.

חנוכה דארף מען זיך קאכן אין די גרויסקייט פון א איד

דער עבודה פונעם יום טוב חנוכה, איז זיך צו קאכן אין דער גרויסקייט פון נשמות ישראל, סיי יענעם'ס נשמה, סיי די אייגענע נשמה און סיי די כלליות פון אידישע נשמות. אודאי דארף מען מלחמה האלטן מיט די רשעים, אבער עס זאל זיין מיט א געפיל פון רחמנות אויף זייערע נשמות וואס זענען און גלות, און מען זאל צוקומען צו א ברען פון אהבת ישראל. און דאס איז א גרויסע הכנה צו דער גאולה, סיי בפרטיות - אז ער פרויזאט זאל זוכה זיין צו דער 'גאולה הפרטית', עס זאל אים נתגלה ווערן גרויסע אורות פון 'קודשא בריך הוא' און 'אורייתא', און סיי בכלליות - אז כלל ישראל זאל שוין זוכה זיין בכלליות צום 'אורו של מלך המשיח' בבנין 'בית השלישי' במהרה בימינו אמן.

ועל אותו פרק שמענו מפ"ק של כ"ק רבינו ז"ע שהיהודי הק' הגיע אל הרה"ק הרבי ר' מענדל'ע מרימנוב ז"ע ביחד עם תלמידו הגדול הרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא ז"ע, וביקש הרבי ר' מענדל'ע ממנו שיאמר תורה, הסכים היהודי הק' והתחיל לומר תורה. באמצע דברי התורה נעמד תלמידו הרה"ק הרבי ר' בונם והפסיקו באמצע דבריו, ואמר בקול: 'גענוג געזאגט! מ'דארף אמאהל א דאקטער אויך פאלגן! (רד! צריכים פעם לציית גם לרופא!)', כי הרבי ר' בונם היה 'אפטייקער' (רוקח) לפרנסתו, ורצה שהיהודי הק' יקבל את דבריו להפסיק באמירת דברי התורה, ואכן היהודי הק' קיבל את דבריו והפסיק לומר תורה. אחר כך אמר היהודי הק' לתלמידיו, כי הרבי ר' מענדל'ע כיבדו באמירת דברי תורה, לפי שרצה באותה שעה לקחת ממנו את כל מדרגותיו. ואמר: 'איך האב געוואוסט דערפון, און איך בין איינגעגאנגען דערויף, ווייל 'איך מסרבין לגדול! זאל ער מיר צונעמען די מדרגות! נאָר דער חכם בונם האט מיך מציל געוועהן' (ידעתי מזה, ונכנתי בענין על דעת כן, כי אין מסרבין לגדול! והנחתי לו שיקח ממני את מדרגותי! אבל החכם בונם הציל אותי).

פעם אחת אמר לי כ"ק אדמו"ר מאמשינאו ז"ע: 'דער ראפשיצער רב איז געשטאנען פאר דער יהודי הקדוש כעבדא קמיה מריה' (הרה"ק מראפשיץ ז"ע עמד לפני היהודי הק' כעבד לפני אדונו) וחזר על כך כמה פעמים. והיה הדבר פלא בעיני, שהרי צדיקי גאליציע התנגדו על דרכו בקודש של היהודי הק'.

וחשבתי לישב על פי מעשה שהיה כ"ק מרן רבינו מספר, בתוספת כמה פרטים שסיפר האדמו"ר מפשעווארסק. כי כ"ק מרן רבינו היה מספר שהיהודי הק' הגיע פעם אחת לראפשיץ במטרה מְכוּוֹנֶת לסלק את המדרגות של הרה"ק מראפשיץ, ותיכף בבואו לבית הרה"ק מראפשיץ נכנס לבית התבשיל והתחיל לשוחח עם הרבנית, אכן הרה"ק מראפשיץ הרגיש מיד בדבר ונכנס גם הוא לבית התבשיל, והיהודי הק' כבר היה באמצע שיחתו עם הרבנית, ודברו אודות הוצאות שונות של הבית, ושאל היהודי הק' על כל דבר בבית התבשיל כמה מחירו, כמה מוציאים על דבר זה וכמה משלמים על דבר זה, והרבנית ענתה לו דברים כהווייתן. אבל לעומתה נעמד הרה"ק מראפשיץ ושינה כל דבר ודבר, ואמר: 'ניין ניין! נישט אזוי נאר אזוי' (לא לא! לא כך אלא כך). ואמר בנו הרה"ק הרבי ר' אליעזר'ל מדיזיקוב ז"ע כי ראה איך שאביו הק' מתאמץ באותה שיחה עד מאד, 'און עס האט געגאסן פון אים שווייס' (וממש ירדו ממנו פלגי ידעה מרוב התאמצות). אחר שהלך היהודי הק' אמר הרה"ק מראפשיץ: 'איך האב געהאט רחמים אז ער האט מיר נישט צוגענומען די מדרגות' (היה לי רחמים שלא סילק ממני את המדרגות), עד כאן מה שהיה כ"ק מרן רבינו רגיל לספר. אכן האדמו"ר מפשעווארסק סיפר כל מעשה זה, אבל הוסיף עוד פרט אחד. וכה סיפר, שכאשר הגיע היהודי הק' לראפשיץ יצא הרה"ק מראפשיץ לקבל את פניו, ועמד לפניו בהכנעה וביטול עד מאד, וממש כמו הלשון שאמר האדמו"ר מאמשינאו 'כעבדא קמיה מריה', ואחר כך בא אל בית התבשיל והיה המעשה כנ"ל. ואחר כך אמר היהודי הק' לתלמידיו, כי הרה"ק מראפשיץ הכניע כל כך את עצמו לפניו לפי שרצה לעורר עליו את קנאתם של שרפי מעלה, אבל לא הצליח. עכ"פ על פי זה מובן למה עמד הרה"ק מראפשיץ 'כעבדא קמיה מריה' לפני היהודי הק'. ומי יעמוד בסוד קדושים.

• הרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא ז"ע היה תלמידו של הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע, אכן בעוד שהרה"ק היהודי הקדוש היה עדיין תלמיד בלובלין כבר התקצבו סביביו חבורה מתלמידי הרבי מלובלין שרצו לקבל ממנו הדרכה והתעוררות, עד שהיו נחשבים יותר תלמידיו של היהודי הק' מאשר של הרבי מלובלין, ודבר זה גרם קצת פירוד בין שני הצדיקים, ובפשטות נגרם זה מפני אותה חבורה שהנהיג היהודי הקדוש באתריה דמר של רבו בלובלין, ובנוסף לזה היו כמה בעלי לשון הרע שסיפרו בפני הרבי מלובלין כמה דברים על היהודי הקדוש, עד שגבה טורא ביניהם.

ושמעתי מכ"ק אדמו"ר מאמשינאו ז"ע שפעם אחת אחר שכבר התחילה המחלוקת עליו, נכנס היהודי הקדוש עם קוויטל לפני רבו הרה"ק הרבי מלובלין, וכתב בו שהוא מבקש לעורר רחמים על כך שרבו מרחק אותו, ענה לו הרבי מלובלין: 'מיין רבי האט מיר אויך מרחק געוועהן, ממילא בין איך אוועק געגאנגען' (הרבי שלי - הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע - גם היה מרחק אותי, ואשר על כן פניתי והלכתי ממנו). ענה היהודי הקדוש ואמר לו: 'דער רבי האט געקענט אוועק גיין פון דער רבי ר' אלימלך, ווייל דער רבי האט שוין פריער געהאט אנדערע רבי'ס. איך קען נישט אוועק גיין, ווייל איך האב נישט מיין ווי איין רבי' (הרבי היה יכול ללכת מלפני הר"א, כי הרבי כבר היו לו לפני כן רבי'ס אחרים - שהרי היה לפני כן תלמידו של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג ז"ע, ועוד היה תלמיד אצל הרה"ק המגיד ממעורישט ז"ע - אני איני יכול ללכת מכאן, לי אין יותר מרבי אחד - הרבי מלובלין).

• באותה תקופה קם היהודי הק' ונסע לגאליציע, ושמעתי ע"ז מכ"ק האדמו"ר רבי יענקל'ע מפשעווארסק זצ"ל שהיה זה כי רצה היהודי הק' שצדיקי גאליציע יתערבו לטובתו אצל הרבי מלובלין. אכן לא עלה הדבר בידו.

